

Arvensis

GRANSKAD KUNSKAP FRÅN HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPENS HIR-RÅDGIVARE

8.2016
DECEMBER

Hönshirs på inmarsch i vårsäden

"Anpassa N till sorten"

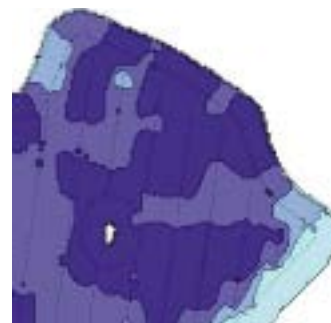
Flera keminyheter

Tillräckligt torktålig vall

Satellit och sensor ger samma svar

Så påverkar du fibersmältbarhet

Till långsiktiga strategier för förbättrad smältbarhet i vallen hör tidig vallskörd och ökad gräsandel. I foderstaten behöver ett grovfoder med låg fibersmältbarhet kombineras med fodermedel med hög smältbarhet.

Ett år där fibersmältbarheten i grovfodret är lägre än normalt är det läge att se över egna foderanalysen.

Utnyttja gräset

Att skörda i rätt tid är den första åtgärden att sikta in sig på för den som vill förändra energi, fiber och smältbarhet i vallfodret. Åtgärd nummer två är att se över vallfröblandningen. Resultatet i fält beror på arternas och sorternas konkurrensegenskaper tillsammans med gödsling, skördeintervall och kemisk bekämpning.

Det är stor skillnad mellan gräs och baljväxter vad gäller fibersmältbarheten. Klöver innehåller mindre fiber totalt men fibern är också mindre smältbar. En åtgärd om man har återkommande problem med låg smältbarhet är därför att öka gräsandelen i vallen. Det gör man framförallt med sin kvävegödslingsstrategi, mer kväve ger mindre baljväxter. Väljer man denna väg är det också rimligt att inte kosta på sig en blandning med hög klöverandel.

Rajgräs ett effektivt val

Även mellan olika gräs finns skillnader. Det totala fiberinnehållet är högre i timotej än i andra vallgräs. Det visar en äldre undersökning där många av våra vallgräs fanns med. Rajgräs innehöll mindre fiber men också mindre lignin vilket innebär att den har en bättre fibersmältbarhet. Mellanläget i fiberinnehåll hade ängssvingel och hundäxing. Rörsvingel, som inte fanns med studien, kan antas vara lik dessa två. Vill man generellt öka smältbarheten är engelskt rajgräs ett effektivt val.

Så läser du analysen

På vallfoderanalysen anges fibersmältbarhe-

Vad säger årets analysvärden

Vid genomgång och diskussion kring årets vallfoderanalyser kan ses att årets vallfoder ofta har låg fibersmältbarhet, trots att man skördat vid rätt tidpunkt utifrån NDF-innehåll (totala fibervärdet). Vallfoderanalysen har samtidigt ofta lågt sockerininnehåll och lägre energiinnehåll än normalt. ADL-innehåll (lignin) ligger också högt i genomsnitt.

En orsak till årets sämre fibersmältbarhet kan vara varmt väder i kombination med för lite nederbörd. Energi- och sockerininnehållet sjönk snabbt, samtidigt som växten "lagrade in" svårsmält fiber. En annan anledning kan vara högre andel baljväxter i år.

Sämre fibersmältbarhet 2016

		NEL (nettoenergi) (MJ/kg ts)	NDF (total fiber) (g/kg ts)	iNDF (ej nedbrytbar fiber) (g/kg NDF)
2014	1:a skörd	5,9	489	164
	2:a skörd	5,7	464	190
	3:e skörd	5,7	433	192
2015	1:a skörd	6,1	462	146
	2:a skörd	5,8	466	188
	3:e skörd	5,8	432	176
2016	1:a skörd	5,7	478	159
	2:a skörd	6,0	452	190
	3:e skörd	5,7	435	182

Den osmältbara fibern (iNDF) är liksom 2014 något högre i snitt i årets vallanalyser (Källa: grovfoderanalyser fram till okt-16, Växa Sverige)

ten som iNDF, eller ADL. Den del av fibern som inte kan brytas ner kallas iNDF. Värdet visar hur förvedad fibern är i växten. Ett normalt värde i en grovfoderanalys är 140-170 g/kg NDF (total fiber). ADL-värdet visar hur mycket lignin vallfodret innehåller. Önskvärt värde i en gräsvall med låg klöverandel är 20-22.

Smältbart komplement

När vallfodrets analysvärden visar sämre smältbarhet behöver kons foderstat kompletteras med fodermedel som har högre smältbarhet.

Betfor, eller Hp-massa har en hög fibersmältbarhet och högt sockerininnehåll och passar därför bra till ett grovfoder med låg smältbarhet och lågt sockerininnehåll.

Majsensilage har däremot låg fibersmältbarhet, trots att NDF-värdet (totala mängden fiber) är lågt i majsensilage jämfört med gräs. Ärtor har högre fibersmältbarhet än åkerböna och soja har mindre fiber än rapsmjöl.

*Emma Rudberg, Växa Sverige och
Linda af Geijersstam, Hushållningsällskapet
Kalmar*

TRE GODA RÅD

- Granska foderanalysens fibersmältbarhet
- Kombinera osmältbara och smältbara fodermedel rätt i foderstaten
- Åtgärda låg smältbarhet på lång sikt med tidig skörd och större andel gräs

Arvensis ges ut av de oberoende organisationerna HIR Skåne, Hushållningssällskapen Skåne, Skaraborg, Östergötland, Kalmar-Kronoberg-Blekinge, och Växa Sverige.

Arvensis förmedlar granskad och komprimerad kunskap även med internationell utblick. Målgruppen är professionella lantbrukare inom växtodlingsområdet. Våra skribenter är i huvudsak HIR-rådgivare som befinner sig mitt i lantbrukarnas vardag och verklighet.

Redaktion

Borgeby Slottsväg 11,
237 91 Bjärred
Tel 010-476 20 00
arvensis@hushallningssallskapet.se
www.arvensis.se
e-postadress till redaktion och
annons är förnamn.efternamn@
hushallningssallskapet.se

Emma Hjelm
Tel 010-476 22 81

Gunnel Hansson
Tel 010-476 22 79

Linda af Geijerstam
Tel 0706-15 67 70

Henrik Nätterlund
Tel 019-603 27 13

Artiklarna skrivs i samarbete mellan författaren och redaktionen. Har du synpunkter eller förslag på artiklar hör av dig till redaktionen.

Ansvarig utgivare

Erik Stjernedahl
Tel 010-476 22 01

Annonser

Thomas Linné
Tel 0708-81 66 11

Prenumerera på Arvensis

8 nummer per år för
895 kr/år + moms
Anmäl dig på www.arvensis.se
eller 010-476 20 00

Grafisk form

Graf&Bild AB, Västerås

Tryck

Kepa Tryck AB, Kävlinge

Omslagsfoto

Henrik Nätterlund
Foto sidorna 6 (th), 7, 12, 13, 21, 30:
Emma Hjelm

Utgivningsplan 2016

Nr	Annonsstopp	Utgivn.dag
Nr 8	22 nov	12 dec

Utgivningsplan 2017

Nr 1	10 jan	30 jan
------	--------	--------

Hur fieldsmart är du?

Att göra rätt åtgärd i rätt tid är grunden i all växtodling – det vill säga att vara fieldsmart. För att vara fieldsmart krävs omdöme, erfarenhet och kunskap. För att utvecklas krävs dessutom att våga utmana sig själv att bli lite bättre än förra året. Vi på Arvensis hoppas vara del av både kunskapsbiten och inspirationen.

Är det dags att ta ett steg närmre precisionsodling i fler fält? Under hösten har många mätt höstrapsens kväveupptag för att få underlag för vårens kvävegödsling. I detta nummer har Carl Blackert tittat på hur satellitbilderna klarar att visa variationen i höstrapsfälten jämfört med en N-sensor. Vi får också läsa om hur den holländske växtodlaren Jacob van den Borne optimerar skördarna i varje del av fältet. Han mäter allt och har enorma mängder data att bearbeta för att nå närmre sitt mål att nå högre skördar.

I svenska förhållanden har kvävegivans koppling till sort och proteinhalt testats i ambitiösa försöksserier. Är proteinhalten svår att nå i brödvete är en proteinstabil sort som Praktik ett bra val är en av slutsatserna i artikeln på sidan 8. 2016 var ett år som präglats av torka i stora delar av landet, det visade sig inte minst i våra vallar, där fiberkvaliteten blev sämre än normalt. I vallarna finns flera sätt att jobba emot torkan: med gödsling, artval och slätter kommer man en bra bit på vägen. Mer om det läser du på sidan 12.

Trevlig läsning och välkommen in i 2017 med Arvensis.

Emma Hjelm,
Arvensis

Undvik P-brist

14

Ur innehållet:

- 8 Kvävegiva efter höstvesort**
Proteinhalten mått på gödslingen
- 10 Mät höstrapsen med satellitbild**
Samma resultat som skanning
- 12 Hjälp vallen tåla torkan**
Med arter, kväve och slätter
- 14 Högre skördar kräver mer fosfor**
Undvik halka ner i P-AL klass II
- 18 Många val för prissäkring 2017**
Välj ett alternativ på rätt nivå
- 20 Blandad åkerböna positivt**
Ökar odlingssäkerheten i eko
- 22 Söt potatis för svensk odling**
Ökat odlingsintresse i Sverige
- 24 Hönshirs ökar i vårsäden**
Svenska frön gror tidigt
- 26 Mer kväve till Planet**
Malkornsorternas N-behov skiljer
- 28 Flera keminyheter**
För svamp och ogräs i stråsåd
- 30 Ingen mulleffekt med 60 års halm**
Små skillnader i försök
- 32 Så hittas mikronärbri**
Identifiera riskfälten
- 34 Så förbättras fiberkvaliteten**
Mer osmältbart i årets vallar

Söt potatis

22

Ingen halmeffekt

30